

Motion till riksdagen

1988/89: So468

av Ulla Tillander m. fl. (c)

Aktiv dödshjälp

Fängelsestraffkommittén har avlämnat ett slutbetänkande med den något märkliga titeln Frihet från ansvar. De handikappade och deras organisationer anser att fängelsestraffkommitténs förslag om aktiv dödshjälp vid samtycke direkt drabbar de svårast handikappade. Många handikappade har erfarenhet av att ha befunnit sig i situationer då de uttryckt önskan att deras liv skulle avbrytas. Senare har de uttryckt tacksamhet över att möjligheten för en sådan lösning inte fanns.

Samhället måste ställas inför det moraliska kravet att det skall göra allt för att ingjuta livsmod och underlätta vägen tillbaka till livskvalitet. Detta etiska imperativ, som är grunden för den inriktning som måste prägla politiken för handikappade och som har sin grund i övertygelsen om alla människors lika värde, får inte trubbas av genom att plötsligt en ny utväg, en ny snabb lösning, öppnar sig som är mindre mödosam och med förmenta humanistiska anspråk. Vad som hittills kallats mord eller dråp skulle, om förslaget går igenom, få en annan brottsrubricering.

Redan i dag är det möjligt för en domstol att bevilja påföljdseftergift. Däremot måste personen i fråga inställa sig inför domstol och dömas. Det betyder att det redan nu finns utrymme för att ta tillbörlig hänsyn till omständigheterna.

Fängelsestraffkommittén vill alltså gå längre, nämligen att man varken skall döma eller straffa någon som med samtycke tagit annans liv och föreslår ansvarsfrihet för den typen av brott. Det innebär en försvagning av värnet för livets och människovärdets helgd och en eftergift för godtycket. Det innebär också i praktiken ett ställningstagande i dödshjälpsfrågan och inte bara i påföljdsfrågan som fängelsestraffkommittén vill göra gällande.

Många handikappade har varit i den situationen att de har bett att få sitt liv förkortat, men efteråt har de varit tacksamma för att den formen av barmhärtighet, kanske från en nära vän eller anhörig, inte har existerat.

Människans värde och värdighet är aldrig något självklart, utan påverkas av trender och tankar i tidsandan. Därför måste dessa värden ständigt hävdas. I en tid som tenderar att göra den psykiskt och fysiskt perfekta människan till värdenorm finns risk att förslag, framlagda i all välmening, ger effekter som man inte alls har tänkt på. Har ett förslag därtill ett ekonomiskt incitament så försvagas inte precis effekten. Svårt handikappade människor som alltid kommer att behöva samhällets kraftiga stöd, känner snabbt av kantringarna i värdevindarna.

Fosterdiagnostiken vid livets början gör det nu möjligt att fastslå om ett barn blir handikappat, varför abort *kan* erbjudas. Ordet *kan* blir kanske så småningom ett *bör* med innebörden att kvinnan själv, och inte samhället, i annat fall får ta de ekonomiska konsekvenserna. De svåra etiska frågorna kring såväl människans inträde i livet som hennes sorti måste behandlas med största varsamhet.

Mot. 1988/89
So468

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts beträffande aktiv dödshjälp vid samtycke.

Stockholm den 18 januari 1989

Ulla Tillander (c)

Martin Olsson (c)

Kersti Johansson (c)

Marianne Jönsson (c)

Stina Eliasson (c)

Rosa Östh (c)

Karin Israelsson (c)

Roland Larsson (c)